

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre. . . . 6 korona.
Ígytén 3 és 4 márt.

MEGJELENIK HETEKENT EGYSZER:
szombaton és egyes rendkívül alkalmakkor.

A VÁROS

SZERKEZTŐSÉG:

Városi közlévélár (városház. földszint) 7. sz. léc. küldendő a készírtok.

KIADÓHVIVAL:

Városi könyvnyomda-vállalat iródjára. Ide küldendő az előfizetési díjak és hirdetések.

KÖZIGAZGATÁSI, KOZMÜVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Főszerkesztő: VECSEY IMRE. — Felelős szerkesztő: KONCZ ÁKOS.

Kiadótulajdonos: A VÁROSI KÖNYVNYOMDA-VÁLLALAT.

Városi közgyűlés

— 1907 január hó 29-én. —

Debreczen sz. kir. város törvényhatósági bizottsága folyó hó 29-én közgyűlést tartott Weszprémy Zoltán főispán elnökletével. A közgyűlésen a bizottsági tagok közepes számban jelentek meg, jöhető a közgyűlési tárgyszorozatban igen érdekes ügyek voltak felvéve.

Weszprémy Zoltán főispán a közgyűlést délután 3 órakor megnyitván, rövid szavakkal üdvözölte a törvényhatósági bizottság megjelent tagjait, majd bejelenté, hogy az alkotmányvédő bizottság jelentését, a mai közgyűlés póttárgyjegyzékében szerepel, a tárgyszorozat 13 pontja alatt öhajítja tárgyalatni.

Vargha Elemér dr. polgármesteri titkár olvasta fel aztán a múlt év utolsó haváról szóló polgármesteri jelentést.

A polgármesteri jelentéshez Harsányi Gusztáv biz. tag szólt, panaszkodva a fahiányról, majd interpellációt intéz a polgármesterhez, hogy mit szándékozik tenni a fahiány megszüntetésére.

Jánosi Zoltán csatlakozik Harsányi Gusztáv felszólalásához, egyben kérdést intéz a tanácshoz, hogy miért nem állít fel hatósági mérszárcéket.

Alig hangzottak el az interpellációk, a szociálisták, kik már a közgyűlés megnyitása előtt a városháza kapujában röpiratokat osztogattak, felvonultak a városháza lépcsőjén és harsány hangon rázendítettek a Marsaillesre. A közgyűlés tagjai izgatottan kérték a gyűlés felfüggesztését, mit az elnöklő főispán el is rendelt. Miután pedig bevezették a dalt, rendőri aszisztencia mellett a városházától eltávoztak, az elnöklő főispán a gyűlést újból megnyitotta.

A Harsányi Gusztáv és Jánosi Zoltán bizottsági tagok interpellációjára elsöben Török Gábor erdömester hővebben válaszolt, kimutatva, hogy a városi tanács a legjobb akarat mellett sem tudta a szükséges fiamennyiséget beszerezni. Hasonlóképpen beszél Kovács József polgármester; meggyőzőleg sorolja el azon elhárihatatlan akadályokat, melyek a fakészlet felhalmozásának útjában állottak. A tanács azonban minden eszközt felhasznál arra néve, hogy a bajt orvosolja ugy, hogy rövid idő alatt azon helyzetben lesz a város, hogy a közönség faigényét és szükségletét kielégítheti. A polgármester a hatósági mérszárcék felállítására néve is megnyugtató feleletet ad, amennyiben jelenti, hogy a tanács tanulmányozza ezen fontos kérdést és segíteni kíván a husrágáságon.

Szabó Kálmán és Freund Jenő dr. felszólalása után Török Gábor erdömester azt mondja, hogyha a közgyűlés tudna áldozni az erdősitésre, akkor sokkal több tűzfát tudna az erdőiség termelni.

Miután Jánosi Zoltán bizottsági tag arra kérte a tanácsot, hogy kövessen elmindet a fahiány megszüntetésére és a hatósági mérszárcék felállítására; a közgyűlés a polgármesteri jelentést tudomásul vette.

Oláh Károly ismerte ezután a helybeli hitfelekezeti iskolai és egyházi segélyezése tárgyában kötött szerződéseket, melyeket a közgyűlés tudomásul vett.

Ugyancsak Oláh Károly előadó bejelenté a közgyűlésnek, hogy a tanács a városi muzeumi-állásra Zoltai Lajos levéltári segédet választotta meg, ki állását 1907. évi január 1-én el is foglalta, a közgyűlés a bejelentést eljenzéssel vette tudomásul

Bészler Károly tb. főjegyző, árvaszéki elnök bejelenté, hogy a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter az iparos-tanonciskola részére a 1905—1906. évben kért állami segélyt megtagadta, ellenben a városnak az iparos-tanonciskola felépítéséért elismerését fejezi ki.

Vecsey Imre főjegyző ismerteti Nyitra vármegyének a magyar jellegű honvéd egyenruha behozatala és viselése iránt, ugyancsak Nyitra vármegyének a magyar nyelvű oklelirat kötelező használata tárgyában, Kolozs megyének a vármegyei önkormányzat teljeségének visszaállítására tárgyában, Udvarhely vármegyének a népoktatás ügye és a néplantitók anyagi helyzetének rendezése tárgyában, Szabolcs vármegye korcsmáinak és pálinkaméréseinek ünnepe és vasárnapokon történő bezárása ügyében, Sopron városnak a hadügyi költségek megállapítása ügyében készített feliratát, továbbá Sopron város átiratát a virilis intézmények eltörlése tárgyában, melyeket a közgyűlés hasonszellemű felirattal pártol, a virilizmus intézmény eltörléséhez azonban szavazatával nem járul.

Szabolcs vármegye átiratával kapcsolatban a közgyűlés hosszasan foglalkozott Burger Péter dr. hasonszellemű indítványával. Burger Péter dr. azt indítványozta, hogy a pálinkamérések szombat este 6 órától hétfő reggel 6 óráig zárva tartassanak.

A fontos kérdéshez Freund Jenő dr., Harsányi Gusztáv, Szabó Kálmán, Jánosi Zoltán, Thieszen Arthur szóltak és a közgyűlés egyhangulag elfogadta Burger Péter dr. indítványát.

Végül elfogadta a közgyűlés Kolozsvár átiratát az 1848—49-iki honvédek nyugdíjának fölemelésére vonatkozólag.

Vecsey Imre főjegyző ezután felolvasta az alkotmány védő bizottság jelentését, mely így hangzik:

Tekintetes Törvényhatósági Bizottsági Közgyűlés!

Amidőn az 1905. év őszén mindinkább valószínűvé lett, hogy az alkotmányos gyakorlatunk ellenére hivatalba lépett kormány kész keresztülgázolni minden törvényen, jögon és az országgyűlés mellőzéseével kiját-

szani, megkerülni készül jogos nemzeti követeléseink teljesítését, — méltóztatott az akkor szeptember 30-án tartott közgyűlésen 272/2813/1905. bkgy. határozattal bizottságot alakítani alkotmányos jogaink védelmére és a küzdelemben veszélyeztetett városi tisztikarnak támogatására és ezen okból arra is, hogy ha az alkotmányos rend annyira elnyomatnék, hogy már közgyűlés sem lenne tartható, — az a bizottság teljesítse a szükséges intézkedéseket.

Ezen bizottság működéséről következőkben terjesztjük elő jelentésünket:

Alakuló gyűlést a bizottság 1905 november 16-án tartotta — a közgyűlés által választott elnök dr. Thaly Kálmán távolléte folytán az ő levélben kifejezett kívánataira az állandóan Debreczenben lakó alelnök Szabó Kálmán országgyűlési képviselő elnökléte alatt, mely alkalmammal a jegyzői teendők végzésével dr. Varga Lajos, — alkadályoztatása esetén dr. Fejér Ferenc bizottsági tagokat, — a pénztárnoki teendők végzésével dr. Tüdös János, akadályoztatása esetén Pálffy Gábor bizottsági tagokat bízta meg.

Alakulásától kezdve máig 31 ülést tartott a bizottság és működését első sorban arra irányította, hogy a törvénytelen kormányunk törvényhatóságunkkal szemben elkövetett törvényeségeit megállapítsa és érvényre jutásukat a lehetőségig megakadályozza.

További fő feladatának tekintette a bizottság a városi tisztviselők anyagi és erkölcsi érdekeinek megvédését és a katonai szolgáltatásra törvénytelenül behívott póttartalékosok családtagjai nyomorának enyhítését.

Azon jelentősebb törvényeségeket, melyek ellen bizottságunk állást foglalt és elhatározta, hogy azokkal szemben a közgyűléshez intézendő óvás és tiltakozás tételét fogja javasolni és amelyek közül többek ellen a polgármester utján fel is írt és óvast emelt a következők:

1. Közgyűlésünknek az önkormányzati jog korlátain belül és törvényes alapon hozott számos határozatainak megsemmisítése.

2. Kovács Gusztáv pénzügyi tisztviselőnek főispánná való kinevezése.

3. Dr. Boda Dezso budapesti államrendőrségi tanácsosnak kormánybiztosul való kirendelése, ezen rendelet alapján katonai és csendőri karhatalommal való bevonulása és a város házában megszállása.

4. Városunk törvényes főkapitánya helyett dr. Tóth János budapesti államrendőrségi tisztviselőnek főkapitánnyul való kirendelése.

5. Dr. Boda Dezso visszahívása után dr. Vaday László helyettesített főkapitánynak kormánybiztosul való kirendelése.

6. A híripostó utcai elárúsításának eltöltése, a sajtótermékek terjesztése felett önkéntes intézkedései jog arrogálása és ezáltal a sajtószabadság korlátozása.

7. A főispánoknak törvényellenes feljogosítása a csendőri karhatalom igénybevitelére.

8. Naszády Ivánnak teljhatalmu királybiztosul való kinevezése. A kinevezett kir. biztosnak az abszolutizmust jelképező nagy katonai és csendőri fedezet mellett történt bevonulása és működése.

9. Az országgyűlésnek 1906 február 19-én kir. biztos kirendelésével és katonai karhatalom segítségével való fel oszlattatása.

Mindenzen kiáltó törvénytelenségekkel, erőszakosságokkal szemben képviseltük városunk törvényben gyökerező jogait és bár az erőszakos kormány bizottságunkat több ízben is feloszlatta, mi a küzdelmet kitartóan, csüggedetlenül folytattuk.

Megbizatásunk nem terjedt és nem is terjedhetett odáig, hogy erőszakkal, fegyverrel akadályozzuk meg a törvényellenes intézkedéseket, hanem a passzív rezisztenciára volt korlátozva. Ez a feladatunk is ahoz volt szabva, hogy az alkotmányunk ellenére ide beállítani szándékoltt főispánnal szemben övünk meg alkotmányos jogainkat. A végzet ilyen főispáni ténykedéstől megmentett bennünket, de sujtattunk helyette királyi biztossal.

Királyi biztosi önkényvel és hatalommal szemben alkotmányos küzdelemről már csak szűk korlátok között lehetett szó. Vagyis nem lehetett szó egyébről, mint a passzív rezisztencia terére lépni, ha csak ok és célnélküli igazalmat előidézni és főlöseges áldozatokhoz hozni nem akartunk.

Ily körülmények között, minthogy a kir. biztos a város házában 1906 március 6-án katonai és csendőri karhatalommal megjelent és március 7-én a közgyűlés napjának kitűzésével és a közgyűlés összehívásával a közigazgatás vitelébe tényleg beavatkozott és ezzel az erőszak állapota beállott, — kimondotta bizottságunk, hogy a tisztviselők a meg nem szavazott adók tényleges behajtásában és a meg nem szavazott újoncok tényleges előállításában semmi körülmények között részt nem vehetnek és ahoz segélyt nem adhatnak. Egyebekben a városnak jól felgottott érdekeiből a tisztviselők fölhatalmaztattak, hogy míg a kir. biztos törvényességét fölűk nem követel, az erőszakos hatalomnak engedjenek.

Midőn tehát a pénzügyigazgatóság a városi adópénztárba korábban befolyt és ott hevert 666 K 65 fillér állami adónak beszolgáltatását követelő és a között kellett választanunk, hogy vagy beszolgáltatni engedjük e régebben befizetett csekély összeget, — vagy pedig a törvénytelen hatalom elcsapja azonnal a velünk együtt érző, hazafias gondolkodású, általunk választott tisztviselőinket és iltet helyükre városunk és polgárainak alig helyrehozható meglátortásával kétes existenciájú egyéneket, kik közbizonyunkban garázdálkodhattak volna, akkor — elvi állapotunk fenntartásával — tőrűtt a 666 K 65 fillér beszolgáltatását.

Tőrűttük, mert meg nem gátolhattuk, hogy a katonai behívók nem ugyan az erre iltetes helyen, a város házában, hanem a csendőri laktanya kapuján kifüggesztettek és a tartalékosok csendőri fedezet alatt előállítottak. Tőrűttük, mert meg nem akadályozhattuk, hogy lepecsételt közgyűlési terműnket a kir. biztos; csendőri karhatalommal erőszakkal felnyitatta. Azonban a kir. biztos által követelt közgyűlés összehívását a polgármester határozatunk értelmében megtagadta.

Volt részünk elég megtámadtatásban. De mi ez igaztalan támadások által kötelességünk teljesítésében magunkat befolyásolni nem engedűtk, mert arra törekedűnk, hogy hazánk, városunk és polgártársaink jogait és érdekeit megoltalmazzuk.

Nyugodt lelkiismerettel hivatkozhatunk arra, hogy higgadt magatartásukkal, határozott ténykedéseinkkel hozzá járultunk az alkotmányos rend helyreállításához anélkül, hogy városunkat és polgárait fölöseges igazalmaknak és óttalan áldozatoknak kitettük volna.

II.

A törvényhatósági tisztviselőkkel szemben is megoldotta bizottságunk feladatát oly módon, hogy e megoldásban minden anyagi és erkölcsi javaik teljes biztosítását feltalálhatták.

Ugyanis a tisztviselők jogos anyagi érdekeinek biztosítása céljából 110,000 szóval száztízezer koronát helyezett el bizottságunk a Debreceni Első Takarékpénztárnál. Ezen összeg és ennek nem jelentéktelen kamatai még abban az esetben is a felfüggesztett tisztviselők fizetésének fedezésére lettek volna fordíthatók, ha e bizottságot a darabont kormány bármennyiszor felszalta vagy szétszóratta volna.

Ezen kívül gondoskodott a bizottság arról, hogy a tisztviselők rendes fizetésüket pontosan és jó előre megkapják úgy, hogy azon tisztviselők, akik a törvényhatósági közgyűlésben szavazati joggal bírnak, fizetésüket 1906 július 1-ig előre megkapták, — további fizetésük pedig 1906 július 1-től számított két évre, tehát 1908 július 1-ig volt e készpénz letéttel fedezve.

A felfüggesztett rendőrtisztviselők és rendőrök ez alaplób kapták meg rendes időben illetményeik kiegészítését, a mi visszahelyeztetésük után nekik rendes fizetésül beszámíttatott, úgy hogy a városnak ebből egyetlen fillér kára sem származott.

A tisztviselők erkölcsi javainak, reputációjuknak, szolgálati és jövőbeli érdekeiknek megvédése tekintetében minden lehető megtett e bizottság és elment a megengedett lehetőség legszélsőbb határáig, hogy őket a passzív resistencia szorongatott bástyafokán fenntartsa.

III.

A katonai szolgálattételre törvényellenesen behívott póttartalékosok szükségét szenvedő családtagjai felsegítésére a bizottság előbb saját kebelében és aztán nyilvánosan is gyűjtést kezdeményezett. E gyűjtés eredményeként összes 1491 korona 36 fillér folyt be, amely összegből a póttartalékosok szűkölködő családtagjai részére összesen 465 korona segély osztott ki. A segélyezés a polgármester ur utalványozására a városi katonai ügyosztály előre bocsátott tapintatos nyomozása alapján történt és bár aránylag nem nagy összeget emésztett fel, állíthatjuk, hogy a segélyezési akció minden jogos és méltányos igényt kielégített.

Annak megmlítésével, hogy ez alaplób jutalmaztuk a közgyűlési terem ajtaja előtt díszörséget állott hajdu legénységét is e rendkívüli szolgálatért 200 koronával, — tisztelettel bejelentjük, hogy az 1906. évi július 1. zárlat szerint az összeggyűjtött összegből 826 K 36 fill. van meg és gyümölcsözően kezelittek a Debreceni Első Takarékpénztár 44,133 sz. betéti könyvesköjén.

Bejelentjük azt is, hogy e maradvány odaajándékozása iránt a debreceni 1848—49-iki honvédegyesület nyújtott be hozzánk kérvényt, amely kérelmet, miután véleményünk szerint e gyűjtési maradvány felett csak a közgyűlés határozhat közmegegyezésre, — ezennel pártoltva torjesztjük a tekintetes bizottsági közgyűlés elő.

A tisztviselői biztosító alap, valamint a póttartalékosok segítésére gyűjtött összegek kezeléséről rendszer számadásokat vezettünk, melyeket szabályszerűen felülvizsgálva és jóváhagyva, az ülésekről felvett 31 darab eredeti jegyzőkönyvünkkel együtt a tekintetes közgyűlés asztalára tesszük le.

Méltóztassék e jelentésünket tudomásúll venni, a védelmi bizottságot feloszlottnak kijelenteni, a fenti összes okmányokat a lezajlott szomorú idők örök emlékéül a városi levéltárban elhelyeztetni.

Súlyos és nehéz viszonyok között vettük a tekintetes bizottsági közgyűléstől megtisztelő megbízásunkat. Még súlyosabb és nehezebb viszonyok között kellett később — a régebben letétt abszult korszakra emlékeztető szomorú napok alatt e megbízásunkban eljárunk. Becsületös szándék és tiszta hafiaias érület vezette minden lépésünket, irányította összes tevékenységünket. Adjunk hálát a magyarok Istenének, hogy — legalább egyelőre — a nagyobb megpróbáltatások vihara elvonult hazánk és városunk felett!

Debreczen, 1907 január hó 27-én.

Tisztelettel:

Szabó Kálmán,
alelnök.

Fejér Ferenc dr.,
jegyző.

A közgyűlés ezután letárgyalta az állandó népnevelési bizottság szervezésére, továbbá a törvényhatósági utmesterek és utkaparók szolgálati viszonyairól, minősítéséről és javadalalmazásáról készített szabályrendeleti javaslatot.

A gyánpénztári szabályrendelet módosítására vonatkozó javaslat ügyében a belügyminiszter észrevételeit adta elő *Bészler* Károly előadó tanácsnok, árvaszéki elnök, melyet a közgyűlés tudomásúll vet.

Csőka Sámuel előadó tanácsnok ismertette az 1890. évi I. t. c. büntető határozományaának módosítása tárgyában alkotott s kormányhatóságilag jóváhagyott szabályrendelet kihirdetését, mit a közgyűlés tudomásúll vet.

Bészler Károly előadó tanácsnok, árvaszéki elnök előterjesztette egy javító-intézet felállítására vonatkozó tárgyalások megindítását.

Ugyancsak *Bészler* Károly előadó, árvaszéki elnök jelentését az árvaügyek 1906. évi második feléről a közgyűlés tudomásúll vette.

Vecsey Imre főjegyző bemutatja a város szenvedő és cselekvő pereiről szóló jelentést, melyet a közgyűlés tudomásúll vet.

A Szikszay-féle házastelek megvétele és a Baich—Szilágyi-féle telekből 10 hold földnek elidegenítése tárgyában a névszerint való szavazást harminharmin megjejtették.

Vecsey Imre főjegyző bejelentette az igazoló választmány jelentését a megüresedett bizottsági tagsági helyeknek az 1906. év december 22-én tartott választáson való betöltéséről.

A közgyűlés ezek után a különböző bizottságokat újra alkototta és kiegészítette és pedig:

a színházi bizottság a régi maradt; a szegényügyibe Sink Sándor, a nyugdíjellenőrző bizottságba: dr. Bacsó Dezső, dr. Freund Jenő, Horváth István, Lestyan Adorján és Jubász Ignác, az esküdtépes egyének észzeírására kiküldött bizottságba: a régiek, a városi adópénztár pénzkészletének szállítását ellenőrző bizottságba: a régiek, az ev. ref. felsőbb leányiskolai bizottságba: *Bészler* Károly és Oláh Károly, a kereskedelmi felső leányiskola felügyelő bizottságba: Oláh Károly, Roncsik Lajos, az ev. ref. szegényház vegyes bizottságba: a régiek, az építési bizottságba: Stingly Kálmán, az egészségügyi bizottságba: Vass Károly és dr. Derekassy I., a Hortobágyi intéző bizottságba: elnök Király Gy., alelnök Udvarhelyi Géza; hivatalból tagjai dr. Magoss György, Roncsik Lajos és egy állatorvos; tagok: Rickl Géza, Hutflész K., és felügyelő gazdák; az iparos tanulók felügyelő bizottságba: Aczél Géza, Thiesen Ar-

thur, Török Bálint; a kórházi bizottságba: Vass Károly és Dereksay István.

Vecsey Imre főjegyző bejelenti, hogy a tisztí főgyűzésnek a közigazgatási bizottság fegyelmi választmányába helyettesítésére az 1907. évre a közgyűlés Berger Andor dr.-t bizza meg. A közgyűlés Vecsey Imre előadása után a városnak a debreceni gazdasági akadémiával kötött szerződését tudomásul vette.

Tóby Elek dr. a piac szétosztása iránt beadott kérévényeket ismertetve bemutatja erre vonatkozólag a tanács javaslatát, melyet a közgyűlés tudomásul vett.

Tudomásul vette a közgyűlés a debrecen—hajdusáronsi helyi érdekű vasút összekötő vágányához szükséges városi terület átengedése tárgyában készített szerződési tervezetet.

Ugyancsak tudomásul vette a közgyűlés a helyi vasút Deák Ferenc-utcai vonalán terület átengedésre vonatkozó szerződésének a helyi vasút igazgatóságá által kívánt módosítását, vagyis hozzájárul ahhoz, hogy a vonal sinkőrei csak ott burkoltassanak ki négyszögű kövekkel, ahol kocsi és gyalogos utjárás van.

Király Gyula tanácsnok előterjeszti a Jablonczay Kálmán által bérelt pallagi föld gazdasági épületeinek átvétele ügyét. A közgyűlés tudomásul veszi a gazdasági épületeknek 20,500 korona becslési árban való átvételét, valamint azt is, hogy ezen összegből a hátralekös haszonbér nyer fedeztetet.

Oláh Károly előadói mutatja a debreceni Mentő-egyesület kérévnyét 3 mentő, egy-egy kocsi javadalmazásának és ruhaátalányának megadása iránt. A közgyűlés, tekintettel ezen áldásos intézmény hosszas és sokszor embermentő munkájára, az ezekre szükséges összeget egyhangulag megszavazta.

Dr. Medgyaszay Dező és Medgyaszay Miklós árvaszéki ülnökök kérévnyét adtak be a közgyűléshez fizetési javítása érdekében. Miután ezen kérelem megadását a tanács, valamint a jog- és pénzügyi bizottság pártolólag terjesztette a közgyűlés elé, továbbá mivel való az, hogy az árvaszéki ülnökök 1895-ban fizetésemelésben nem részesültek, a közgyűlés javadalmukat 1907 január 1-től 800—800 koronával egyhangu határozatával felelmele.

A Szedlák és Vámos cég, tekintettel a postá- és ruhaneműek árának emelkedésére, folyamodott a közgyűléshez, hogy emelnie fél méltányosan a város részére szállított ruhák egység árát. A közgyűlés a kérelmet teljesítette és a szállított ruhák után 10% -ot engedélyezett.

Oláh Károly előadói előterjesztette a martinkai ev. ref. leány-egyház, kérelmét, melyben imaház és tanulóakás építésére kér téglát és cserpepet. A közgyűlés a kérelmet teljesítette. A mezőrendőr-biztosok azon kérést intéztek a közgyűléshez, engedné meg, hogy a közigazgatási végrehajtásokért eljárási díjat szedhessenek. A közgyűlés, a tanács és jog- és pénzügyi bizottság együttes javaslata alapján egy korona eljárási díj szedését megengedi, megjegyezvén, hogy közigazgatási uton behajtandó pénzekért fogyanatosítandó végrehajtásokról egy korona eljárási díjon kívül egyebet nem szedhetnek.

A tárgysorozat bevégzése után elnöklő főispán megköszönve a bizottsági tagok érdeklődését, a közgyűlést berekeszti és a hitelesítő közgyűlés idejét január hó 30-ik napjának délután 4 órájára tűzte ki.

A boritaladó mérséklése.

A pénzügyi büdzsé tárgyalásánál olyan óhajítás merült fel, hogy a boritaladó töröltessek el. Wekerle Sándor dr. a pénzügyminiszterium vezetésével megbízott miniszterelnök erre vonatkozólag a következőket mondotta, melyből kitűnik, hogy nem hajlandó a boritaladót — tekintettel az ebből származó állami károsodásra — eltörölni, ellenben kész a boritaladót mérsékelni. Ide vonatkozó fejtegetései így hangzanak:

Hogy végezzek a boritaladónak a kérdésével, én abba, hogy kijelentsem, hogy a boritaladó eltöröltetik, bele nem megyek (helyeslés), két szempontból. Először bele nem mehetek azért, mert akkor, mikor az egész vonalon felöljük az adóreformokat, az állapotot ily jelentékeny jövedelemtől, bármennyire kívánják azt sokan és bármennyire népszerű kérdés lenne, megfoszthatónak nem tartom. Másodszor bele nem mehetek azért, mert azt hiszem, hogy ennek az eltörlése legkevesebb hatással lenne éppen azon borokra, amelyeknek értékesítésére a legnagyobb gondot kell fordítanunk, t. i. a nehéz borokra. Ez határozottan így van. Ez a két ok az, amiért ebbe bele nem megyek; hanem igenis belemegyek egy mérséklésbe (helyeslés), belemegyek másodszor abba, hogy egyes ipari rayonoknál, ahol ipari szempontból gondoskodnunk kell arról, hogy az a munkás olesó borhoz jusson, kivételes tételek alkalmazását is javaslatba fogom hozni (helyeslés), hogy annak az iparos-munkásnak, akinél ez a szeszesség fogyasztás és különösen a borfogyasztás, fájdalom nem kevés van szokásban — ugyszólván az iparfejlesztésnek egyik előfeltételét képezi — ezen igényeit kieligéjük. Így fogyasztási rayonokban, ily körzetekben, indokolva lesz ugy a bor, mint a sör adója tekintetében a mérsékelt tételeket alkalmazni. (Helyeslés.)

Ezután átfogó lépéseket kívánok tenni a borértékesítés előmozdítása tekintetében és ebben rejlik a kérdés megoldásának kulcsa. Tisztelt barátom a földmivelésügyi miniszter ur már is felhatalmazást kért és az előterjesztendő költségvetésnek egyik paragrafnusa arra vonatkozik, hogy azt a két millió koronát, amelyet biztos megköthetőséggel kapott meg arra, hogy a borértékesítést előmozdítsa, szabadabban használhassa fel ezen célnak elérésére.

De egy más irányú tárgyalás is van a kereskedelemügyi miniszteriumban, hol tisztán kereskedelmi szempontból folytatunk tárgyalásokat — épp e napokban kezdetűk azokat — a tekintetben, hogy borainknak a vámkülföldre való nagyobb mérvű kivitelét és pedig épp azon nehéz borainknak, melyeknek értékesítése terén mutatkozik nálunk a főhaj, elősegíthessük. Ezek azok az előkészítő intézkedések, melyek minden tere kiterjedőleg foglalkoztatnak bennünket a boritaladó kérdésében.

Egyre azonban felhívom a t. ház figyelmét és ez az, hogy a boritaladó kérdése lényegesen összefügg a községek és városok háztartása rendezésének kérdésével. (Igaz! Ugy van!) Egyszerűen belemenni abba, hogy eltöröljük ezt az adót, nem csak az államkincstárt sújtaná, hanem egyes községek és városok államháztartását egyszerűen lehetlenné tenné. Igaza van a képviselő urnak, hogy anomáliák torognak fenn. Akkor, mikor egy különben is terhes adó 20 százalékos községi pótlékkal is terhelhető, melynek kivételére az alkalmazásban tényleg a 20 százalékos is meghaladja, ez oly terhet ró az illető fogyasztóikkra s ezáltal a fogyasztó közönségre, hogy azt okszerűnek semmi körülmények közt sem tarthatom és semmi ind-

kot annak fenntartására felhozni képes nem vagyok.

Ez indokot azonban respektálnunk kell és ez az az időhaladék, mely okvetlenül szükséges ahhoz, hogy akkor, mikor segíteni akarunk a bajon, ne lehessünk más oldalról rombolói a községek háztartásának. Múltóztatnak tudni azt, hogy mi komolyan foglalkozunk azzal, hogy a községek háztartásán könnyítsünk. Azelőtt cábba volt véve, hogy a fogyasztási adók engedtessenek át a községeknek. Ezt két szempontból nem tehetjük. Először azért, mert ha átengednők, ennek az eredménye az lenne, hogy éppen azon községeken segítenénk legkevésbé, hol legnagyobb az a teher, melyet kisebbíteni és rendezni akarunk. Ez az első ok, miért ezt nem tehetjük. Másodszor nem tehetjük azért, mert éppen, amint azt a t. képviselő ur is kívánja, nem arról van szó, hogy egyszerűen átutaljunk valamely bevételt és terhet egy más háztartásba, tehát a községi háztartásba, hanem, hogy úgy vigyük ezt keresztül és úgy kezeljük ezt a terhet, hogy az biztosítékot nyújtson arra, hogy az egyértékű az adóösszállással, tényleg adóösszállítás is legyen, szóval, hogy könnyítsünk ezen a terhen.

Villamos színház.

(Suchán Elemér és Suchán Rezső debreceni lakosoknak villamos színház létesítése iránt Debrecen cs. kir. város Tekintetes Tanácsához beadott kérvény.)

Tekintetes Tanács!

A művelt Európa minden nagyobb városa válllvetve iparkodik azon, hogy lakóit erőfőlesleg nemesen szórakoztatva a sokszor veszedelmes egyéb időtöltéstől elvonja.

Ezért alakultak régi időben a színházak és fejlődnek nem csak ezek, de főleg legújabb időben azon vállalatok, melyek kor és nemre való különbség tekintete nélkül szemléletően szórakoztatnak és oktatnak.

Nemcsak az erkölcsi, de anyagi nézőpontból is megbecsülhetlenek ezen intézmények.

Ily olcsó és tanulságos szórakozásban csak ezen helyen részesülhet a lakosság. Így alakultak London, Páris, Berlin, Bécs stb. és legelső sorban Budapesten az „Urania” és ahhoz hasonló egyéb villamos színházak.

Ezek szemelőtt tartásával tisztelettel alóítottak azon kéréssel bátorodunk a Tekintetes városi Tanács elé járulni, hogy ezen feltétlenül nemes és tanulságos olcsó szórakozás nyújtására szolgáló „Villamos színház” létesítésére az engedélyt megadni méltóztatson, annál is inkább, miután előadásaink oly időben lennének tartandók, hogy azok a színház előadások idejével összeütközésbe nem jönnék. S miut a csatlót tervrajzból is kitűnik, sem egészségügyi, sem tűzbiztonsági szempontból kifogás alá nem eshetik, miután az utcára nyíló három közvetlen kijárata van s a nézetéri ülőhelyek kényelmesek, nem zsúfoltak, helyiségei könnyen szellőztethetők. A gépezet és összes készülékei a legmodernebbek és legjobbak. Az összes helyiség berendezési célszerűek és izlések lennek.

A tervezett Villamos színházat a Battyhány-utca 1. szám alatti (Simonffy-féle ház) földszinti utcai üzletelhelyiségében, hol jelenleg özv. Molnárné Ring Marie és veje úri divatterme van, bándékoznak létesíteni.

U. i. Tíjékozásal: A terbe vett helyiség (boltnes) magassága 4-25 mtr. A terbe vett helyiség hossza 13-50 mtr.

A terbe vett helyiség szélessége 4-65 mtr.
Ülőhelyek szélessége 50 cm., hossza (távolság) 65 cm. Állóhely 200 cm. x 300 cm., 25 férőhely.

A villanyt termelő Dinamó-gép az ugyanazon ház pinchelyiségében már üzemben levő — Kertész Sándor kereskedő tulajdonát képező — kávépörkőldében lenne elhelyezve, (mint az a bemutatott vállaltból is kivethető) melyet ugyanazon gázmotorú látna el hajtó erővel

A helyiségben, illetve annak egyik külön részében csak a vetítő gép lenne elhelyezve, melyhez a villamos áramot a Dinamóból elszigetelt vezetékén (a kapu boltozatán s a falon keresztül vezetve) nyerné.

A világítást a terem közép boltozatán elhelyezendő ivlámpa eszközöznél.

Ennek a méretek és berendezések elhelyezésének pontosan feltüntetett terv és alaprajz vállalat elbírálás okából csatloljuk. Ha és amennyiben szerencsések lennének az engedélyt megnyerni, kötelezzük magunkat, hogy havonként legalább egyszer a helybeli iskolák tanuló ifjúságának történelmi és egyéb ismeretterjesztő ingyen előadásokat rendezünk.

Előzőleg szóbelileg tett kérdésünkre előlünk a városi színház igazgatósága kijelenté, hogy a tervezett villamos színház létesítése ellen nem lenne kifogás, sőt azt erkölcsiileg támogatni ígerte.

Azon biztos reményben, hogy a Tekintetes városi Tanács méltányolni fogja ezen a közmvéledés előmozdítását is célzó vállalatunkat, magunkat és kérelmünket ismétlenül a Tekintetes városi Tanács jóindulatára ajánlva magunkat.

Debrecen, 1907. évi január hó 29-én.

Legalizatosabb szolgálai:

Suchán Elemér és Suchán Rezső.

Komlóssy László és Sápý Sámuel országgyűlési képviselők tudósítása az országgyűlésről 1848-ban.

Tekintetes Nemes Tanács! Nemes Választott hites Község!

Országgyűlési teendők iránt készített feliratnak Ő. cs. kir. Felsőnéni leendő kézbesítésére Nádor Ő. cs. kir. Fensége vezérlete alatt kirendelt országos küldöttségnek, melynek én is, miről követtársam a Tekintetes Nemes Tanácsot és Nemes választott hites közsönséget már előre hivatalosn tudósította — egyik kiegészítő tagja lévén; visszajövetelünk után bekövetkezett első percekot a küldöttség eljárásának eredményéről leendő tudósítás tételére vállhasználni, polgári s követi kötelelősegekem esmerem.

Folyó március 15-én reggeli 10 órákor számos ezerre menő nép szerencse kívánásai és ágyuzások közt hagyánk el gőzhajón a pozsonyi partokat s szerencsésen felvérn Bécsbe az ugynevezett Császár malmoknál ágyuzások között és számos ezerre menő s bennünket dörözmajok közt fogadó bécsi nép jelenlétében szállottunk ki délután 4 órákor a bécsi partokra, hol az ujonnan felállított bécsi Nemzeti Örsereg tisztelkedett; innen a Leopold külvárosig kocsin mentünk, de itt az örömmel elített bécsi nép össetódulni ezrei fogadván bennünket, gyalog mentünk a belvárosi „Fő Hercege Károlyhoz” czimzett vendég fogadóig, a bécsi nemzeti örség soraival környezve, a díszmenetet Magyar és ausztriai Nemzeti lobogók (a bécsi tiszta fehér) ékesítették, minden ablakot telve nézőkkel és lobogókkal, s ránk keszorukat virágokat hajgálva, a Magyar, Német, Olasz, Cseh Lengyel nyelven folytonosn hangzott az éljenzés, s ezek között legtöb bet lehetett hallani „*éljen Kossuth!*”, mely két magyar szót, majd minden bécsi lakos megtanulta, ily díszmenet közt érkezővén meg a nevezett vendég fogadóba, hol a küldöttségnek nagyobb részint szállása volt, a kapuhoz azonnal hat, a Kossuth elsőszóbjában pedig két bécsi fegyveres nemzeti ör rendeltetett dísz örködésre, mi, eljövetelünkig folytonosn tartott éjfel nappal, s alig hogy Kossuthal szállására be-léptünk, a bécsi polgári örsereg, a közpolgárság, írők s tanulók küldöttségei jelentek meg, megköszönni a küldöttség előtt a Magyar Nemzetnek, különösen pedig Kossuth Lajosnak, az ausztriai tartományok szabadsága mellett, Magyar Ország gyűlésén emelt hathatós felszólalását, kivül pedig az utcán a Nemzeti Örsereg egyrésze fegyverben és rop-pant néptömeg s küldöttségek tagjai az egész országos küldöttséget lehívták a nép közötti megjelenésre; s kapu előtt Kossuth tüstént felemeltetett, ki is a néphez német nyelven rövid beszédet tartott, előadta, miként a bécsi pol-

gárság és tanuló ifjuság igaz ügye melletti lelkesedése az abszolutizmust ledöntötte, Metternichtet a Nemzeteket rabbigába döntő kormányzástól megszökttette, a szabadsajtó, a polgári alkotmány a bécsieknek meg lón igörve; de ezek még csak szavak és hiszi, hogy a nép erélyessége valósággra is fogja emelni; neki ugyan nincs joga a bécsi nép belügyeibe avatkozni és szólni, mert ide a Magyar Országi küldöttség csak Magyar Ország dolgait illetőleg jösz; de látván az eránti bizodalmat és lelkesedést, társolja, hogy a megnyert Nemzeti Örsereggel csendet és rendet igyekezzenek fel tartani, azonban megkezdett czéljokat bevinni is el ne mulasszák, — és minthogy a szabadságot a nép szerzi meg, azt a nép részére tartásák meg; ekkor megkéréveten a küldöttség az Univerzitáshoz menni, ahol a tanuló ifjuság mintegy 800-an fegyverben áll, több utcákon át a Nemzeti örsereg fegyveres sorai közt, legalább 50 — 60 ezer ember től kísérve a Szent István piacotán keresztül elmentünk, nagy és folytonosan tartó ilyen kiáltások között az Univerzitásig s onnan vissza, mely díszmenet harmadfél óráig tartott, a város egészene kivilágítva, az ablakokból minden rangu, idejű emberek, s különösen nők éljen kiáltások mellett kendők, Magyar és bécsi nemzeti lobogókat dugtak ki, s hánytak le, ugy, hogy az ifjuságnak mintegy 30 zászló ajándékozottat; koszornk is szórattak, melyek közül néhány Kossuthot a bécsi polgárság megkoszoruzta.

Másnap Március 16 án az Országos küldöttség a Hatlytu vendég fogadó termében összejöven, Kossuth Lajos jelenlétében, miként a Nádor Ó Fensége ötet magához rendelvén, a teendőök és történetek eképpen állanak.

Nádor Ó Fensége a felírás tárgyában már az Udvarnál értekezett s ott kijelentette, hogy annak tartalma teljesítendő, mivel a Magyar Országi dolgok ugy állanak, hogyha ezen küldöttség a kiegyezést írásban el nem viszi, ott a forradalom rögtön kiüt s meglehet, Magyar Ország az Austriai dinastiára nézve veszte van, de amely pillanatban a beegyezés vég megtagadása kimondva leend, ó egyszersmind Nádori hivatalát letenni s minthogy a kívánatok igazságosak, ó reményli, sőt hiszi a sikert; de minthogy Ó Felségének csak ma nyujtatték be a felirat, diplomatecice ugy tekintetik ez ügy, mintha még nem tudná Ó Fensége, amalfogva a válasz nem fog azonnal kiadatni, hanem Ó Fensége röviden kinyilatkoztatja, hogy majd elintézi, hanem becsületszavát adja Nádor Ó Fensége, miszerint, ha ma délután nem is, ámbár reményli, de hónap reggelig nemcsak meghoz, de ki is lesz adva a válasz s a küldöttség hónap viheti is; azonban két feltételt kíván, 1-ször, hogy a küldöttség tagjain kívül feljötték közül senki se menjen a küldöttséggel a Fenség elerbe. 2-szor, hogy az azonnal nem adandó válasz miatt, a küldöttség valahogy megelégedetlenségét ne nyilatkozassa, továbbá Nádor Ó Fenségének még egy kérése is van a küldöttség-hez, amennyiben az Udvar egy vette észre, hogy a bécsiék nagy ragaszkodással vannak a küldöttség iránt, igyekezzék a küldöttség oda munkálni, hogy a bécsiék a csendet és rendet állítsák helyre, minthogy ily ingerült állapotban a Landstadtot sem hivatja össze, mely a megigért alkotmány elrendezését venné munkába és így a bécsieknek magoknak érdekökben van a csendet mielőbb helyre állítani, hogy az igért alkotmány valósággra válhasson: Egyébránt fegyőrára magához hívja meg a küldöttséget Nádor Ó Fensége s ön vezérlete alatt a Fenséghez bevezeti; előadta egyszersmind Kossuth, miszerint ó Nádor Ó Fenségének Ön és elv barátjai nevében ugy nyilatkozott, hogy a jelen körülmények között a felirat elfogadása után

gróf Bathány Lajos, mint az ellenzék eddigi vezére lenne kinevezendő minster elnöké és minsterium alakításával megbizandó; kéri annál fogva a küldöttséget, tessék ez iránt nyilatkozni; mint a kiküldötték jegyzéke mutatja, jelen volt Lonovits püspök, báró Vay Miklós korona ör, herczeg Esterházy Pál s több mágánások ellene senki se szözlött; ellenben közfelkiáltás helyett Bónis indítványozta, hogy a küldöttség szónoka a Nádornál Kossuth legyen, ez is helyeslést nyert. Tizenkét órakor a küldöttség dísz magyar ruhában s mind gyalog a meglehetős távol eső királyi lakhoz elindult, véle együtt a feljött az országgyűlési ifjuság, kétfélő a Nemzeti örök, nép, ugy szinte az ablakokról nézők éjenzése és kendők lobogtatásai között s az országgyűlési ifjuság ma már közel 26 zászlóval, melyeket a bécsiektől kaptak a királyi lak belső térségére érve a Magyar ifjuság gróf Bathány Lajost, mint elnök ministert kikialtotta és éjenzte Ó Felsége ablakai alatt; a küldöttség felmenven előbb a Nádorhoz itt Kossuth előadta, hogy a nemzet kívánatai meg nem adása esetére Magyar Ország a dinastiára nézve elveszett előadta miként a dinastia érdeke kívánja, hogy a többi tartományok is alkotmánnyal láttassanak el és Magyar Ország csak ebben lelheti garanciáját s megmutatta miként a kormány elveszítetté fejét, midőn a tegnapi napon közrebecsötött proklamációt kiadta, mert abba egyrészlől sok van adva azért, mert a szabad sajtó megvan adva, mielőtt kihirdettetett volna a sajtó törvény, a Nemzeti örsereg felfegyvereztetett a nélkül, hogy volna, másrészlől a konstitúció igérve van, nincs meg ezen felfegyverkezés organisatiója végett valamit tettek mondva mikor, ez annyi, mint semmi.

(Folyt. köv.)

Hirek.

— Simonffy Imre betegsége. Simonffy Imre kir. tanácsos, városunk nyugalmazott polgármestere súlyos betegem fekszik. Az egész város osztatlan részével van a nagy beteg iránt és aggódba várja a betegség lefolyását. Mint értesülünk a beteg operáción ment keresztül, mely után észrevehetőleg megkönnyebbült. Adja Isten, hogy városunk, egyházunk és közéletünk beces tagja mielőbb felépülne nagy betegségeből még soká dolgozhassék mindnyájunk javára.

A tizenegyedik gyógyszerár ügye. Leleszi Kovách Nádor gyógyszerész, kinek a belügyminiszter csaknem régen adott jogot a mester-utcai részén a tizenegyedik gyógyszerár felállítására, azon kéréssel fordult a belügyminiszterhez, hogy gyógyszerátárát a Hajó-, Garai-, vagy a Csemete-utcán állíthassa fel A belügyminiszter a kérvényt véleményezésre leküldte a városi tanácshoz.

— Apamén vizsgálat volt a napokban az epreskerti ménestelepen. A ménestelep Perczel őrnagy, a várost Király Gyula tanácsnok képviselte.

— Utazás a gyógyszerárak körül. Egymásután érkeznek körvények részben közvetlenül a belügyminiszterhez, részben a városi tanácshoz a tizenkettedik gyógyszerár felállítására. Ezekre a kérvényekre igazán nem mondhatunk egyebet mint azt, hogy a sok megárt a jóból is Elvégre a mi népszerű viszonyainkhoz arányitva nagyon, de nagyon elég tizenegy gyógyszerár annál inkább, mert a mi gyógyszerárainknak nincs vidéke, mivel a körülöttünk levő községek, városok el vannak látva gyógyszerárakkal.

— A tanyai iskolák építésére vonatkozó szerződésekét Magoss György dr. tisztí főügyész már elkészí-

tette és a tanácsnak bemutatta. A tanjai iskolákat a város építteti.

— **Adózók figyelmébe.** Az 1904. évi általános jövedelmi pótdadó lajstrom a városi adóügyosztály kivető helyiségében 1907. évi január hó 29-től február hó 6-ig közszemlére van kitéve, hol is a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthető. Egyidejűleg értesítjük az adózó közönséget, hogy az adóügyosztály végrehajtott az ügyosztály általános hivatali örösítől eltérőleg hétköznapokkint délután 4 óratól 6-ig is a közönség rendelkezésére állanak. Debrecen, 1907. január 28. A városi adóügyosztály.

— **Meghívó.** A siketnémákat gyamolító debreceni egyesület igazgató tanácsa február hó 1-én délután 4 órák a vármegyeház nagytermében gyűlést tart, melyre az igazgatótanács tagjait ez uton is meghívja az elnökség. A gyűlés tárgya: előadói bejelentések, előterjesztések és az építkezés megbeszélése.

— **A Cokonai-kör felolvasó estélye.** Városunk eme egyetlen és hivatasát méltón betöltő irodalmi köre január hó 30-án tartotta felolvasó ülését, melyen társadalmunk nagy számban jelent meg. Szávay Zoltán, a költő apa költő fia olvasott fel néhány mély érzésű költeményét, utána Varju János kegyesrendi főgimnáziumi tanár, ez a minden ízében magyar történettudós mutatott be színesebbnel színesebb művelődéstörténelmi képeket abból a hatalmas munkájából, melyet a kritika osztatlan elismeréssel fogadott. Gál Zoltán hírlapíró szellemes meséket mondott el, majd Kardos Albert dr. olvasta fel dr. Molnár Istvánnak Bandleire-ről írt kitünő értekezését. Végül Szávay Gyula az ismert költő olvasott fel szebbnél szebb verseket, melyek mind tetszettek, de „Az ezüst pohár” c. különösen megragadta a hallgatóság figyelmét.

— **A városi muzeum gyarapodása.** Ez esztendőnek első hónapjában értéke és száma nézve igen örvendetesen gyarapodott a városi muzeum. Most is ajándékozások által leginkább. I. Könyveket, térképeket, kéziratokat ajándékoztak: Debreczeni Aladár ur a Corpus Juris 1779-beli teljes kiadását és Bencsik J. Repertorium juris publici privati etc. című munkáját (1821). Divényi Gyula kegyesrendi tanár ur tizenegy darab régi könyvet, melyek 1556–1796 között nyomtak. — tulnyomólag protestáns hitani művek, köztük van Komáromi Csapkés híres debreczeni papnak Concivum sacrarum Centuria secunda c. Debreczenben 1679-ben második kiadott munkája. Józsa András ur (Nyiregyháza) Egyekről, Borsóváról és T.-Dobról a szabolas-megyei muzeumba került óskori edények rajzát és leírását. Lövkovits Arthur ur: „Magyarország történelmi emlékei az ezredéves kiállításán” c. két kötetes nagy diszművet. Herman Ottó „A magyar halászat” c. 2 kötetes könyvét és Schmidt Gyakorlati fotografozás kézikönyvét. Megyery Miklós ur H. J. debreczeni professzor az uri sz. vacsorára megtanító könyvecskéjét (1760-beli nyomtatvány) s még két más könyvet. Muzeumok orsz. Főfelügyelősége: az orsz. Ráth György muzeumi képes kalauzát és dr. Hampel József „Alterhumer des früheren Mittelalters in Ungarn” c. 3 kötetes művet. Nagy Károly ura debreczeni rézmetsző diákok mult század elején magyar nyelven kiadott atlasz térképet s Magyar Erdélyország Bressanini-fele térképet 1827-ből; továbbá 3 családi kézirat. Rotschnek Jenő ur: debreczeni követválasztási dalokat 1861-ből s egy gunyverset Patay István ellen. Székely Ferenc főmónk ur: Kossuth Lajos törvényhatósági tudósításának XXIII dik eredeti levelét. (1837 máj. 7-ik keltezéssel.) II. Régiségeket ajándékoztak:

Balás János ur Bosznia okkupációjából való különböző puska-golyókat, Csapó László hadházi főbíró ur broz kardot (óskori), Debrecen városa a régi Bika szállónak a mult század elején vasból kovacélt díszes cőgérjét. Özv. Gróf Szárdorné urasszony mediailonba való női arcképét, mely technikai kivitelénél fogva érdekes, a XIX. század elejéről való. Kozma László ur a Hatvan-utcai kert mögött talált két drb óskori brógrét. Ifj. Nagy István 48 iki honvéd szurony töredékét. — III. Érmeket, pénzeket ajándékoztak: Bedeg Péter ur (Kolozsvárról) 2 emlékérmét. Gutfreund Ervin hannoveri, Freesz Endre kegyesrendi tanár ur szerb váltópénzt. Kazár Pál 1 drb régi rézpénzt, ismeretlen régi bankjegyeket. Lötköcses Stefike k. a. 39 drb római, magyarországi, erdélyi, lengyel és más külföldi pénzeket, meg 2 emlékérmét. Magyaróssy Ferenc ur 2 friesachi dénárt (Árpád-kori). — IV. Kegeleti tárgyakat ajándékoztak Koncz Ákosné Balogh Ilona urasszony és pedig Illéssy János szabadságharc idejebeli kormánybiztos és nagykunsági főkapitánynak a józsefstadti várfogságban csinált rabmunkái közül négy szép darabot. V. Néprajzi osztályunk számára Ferenczy József ur ajándékoztott egy régi sódaráló malmot. VI. Képzőművészeti gyűjteményünknek Vadon Sándor ügyvéd ur a debreceni csata emlékének Oiaéh György szobrász által mintázott kicsinyített utánzatát ajándékozta. A szives adományozóknak ez uton is hálás köszönetet mond a muzeum öre. Vétel utján szerettünk Hat-házról két bronz kardot és Hajdúszoboszlóról két arany-gombot. Mind a négy darab óskori régiség.

— **Adomány.** Kenyeres Károly debreceni lakos a kis Szepesen emelendő tanjai iskola céljára 800 négyszögöl területet ajándékoztott. Vajha a többi birtokosok is követnek ezen nemes példát.

— **Hatósági hivatalos fordítások.** A belügyminiszter leiratban értesítette a törvényhatóságokat, hogy a miniszterelnökség kebelében felállított fordítóosztályt a belügyminiszteriumhoz helyezték át és ott megkezdette a működését. Felhívja ennél fogva a hatóságot, hogy a fordítást igénylő iratokat ezentul közvetlenül oda küldje meg. A megállapított fordításdíjakat a vonatkozó fordítás állvétele uton haladéktalanul a belügyminiszterhez kell küldeni. A díjak elengedése iránt való kérelemnek hely nem adható.

— **Debreceni ingatlanok forgalma.** Horváth Gusztáv veszi a debreceni 4400. sz. tjkvben foglalt 618 négyszögöl ujkerti szőlőt Balogh Mihály és nejétől 3600 koronáért. — Debrecen város veszi a debreceni pusztá guthi 56. sz. tjkvben foglalt 16 hold 246 négyszögöl kaszálót Bészler Kálmán és társaitól 5000 kor. — Szép József veszi a debreceni 2102. sz. tjkvben foglalt 3 hold 256 négyszögöl ujosztású földet özv. Molnár Józsefné és társaitól 1700 kor. — Díoszegj András veszi a debreceni 6811. sz. tjkvben foglalt Csemete utca 9. sz. házat Aronstein Dánieltől 3320 kor. — Kraszula Máttyás veszi a debreceni 525. sz. tjkvben foglalt Hadház-utca 11. sz. házat Herman Matyásnéától 2400 kor. — Fódh Márton veszi a debreceni 2336. sz. tjkvben foglalt Tizenháromváros-utca 8. sz. házat és 3 hold 600 négyszögöl onodói földet Csikós Ferencről 8500 kor. — Gyurka Sándor és neje Henter Mária veszik a debreceni 9423. sz. tjkvben foglalt 274 és fél négyszögöl ujosztású földet Balogh István és nejétől 2000 kor. — Dr. Mariska György veszi a debreceni 632. sz. tjkvben foglalt Csapó-utca 34. házat és onodói földjét Pongrácz Géza és nejétől 36000 kor. — Polgári József és neje Kis Mária veszik a debreceni 791. sz. tjkvben foglalt 3 hold 600 négyszögöl onodói föl-

det Arany István és társaitól 2900 kor. — Debrecen város veszi a debreceni 2247. sz. tjkvben foglalt Nyugati-utca 20. sz. házat Kecskés Sándorné és társaitól 6600 kor. — Posta Lajos és nejétől R5th Juliánna veszik a puszta nagyhegyesi 51. sz. tjkvben foglalt 4 hold 800 négyyszögöl tanyaföldet Györfy Imre és nejétől 3600 kor. — Szunyogh László és neje Lajos Vera veszik a debreceni 6110. sz. tjkvben foglalt 455 négyyszögöl Csapókerti szőlőt Nagy Sándor és nejétől 1800 kor. — Leskö Ferenc és neje Porcsin Eszter veszik a debreceni 2040. sz. tjkvben foglalt 9 hold 750 négyyszögöl ondódi földet Pásztor Jánostól 5600 kor. — Feldman Gyula és neje Kohn Berta veszik a debreceni 9351. sz. tjkvben foglalt 41 hold 281 négyyszögöl újosztási földet Dragota Ignác és neje Csorba Teklától 24000 kor. — Szepesi József és neje Nánási Mártha veszik a debreceni 155. sz. tjkvben foglalt Kigyó-utca 38. sz. házat. Molnár Sándor és nejétől 9200 kor. — Nyikos János és neje veszik a debreceni 7896. sz. tjkvben foglalt 847 négyyszögöl Sestakerti szőlőt Berger Andortól 6600 kor.

— A gázvilágítás múltjában. A Prometheus című berlini szaklapból vesszük a következő érdekes részleteket a gázvilágításról. Egy Lampadius nevű professzor 1812-ben Freiberg városka egy kis részét próbálta gázvilágítani s mivel ez sikerült, 1825-ben már társaság is alakult Imperial-Continental Gas Association címen. Ez éven Hannover, egy évre rá Berlinben a Lindet világították már gázzal, két évvel később a Majna melletti Frankfurtot és Drezdát. Drezdában ünnepnap volt, mikor először kigyultak a gázlámpák. Akkr. — 1828. apr. 23-án — született Albert herceg, a későbbi sász király s a város e két alkalomból örömmármót és gázfényben uszott. A gáz természetesen nem mindenütt fogadták szívesen. Mint minden újatnak, ennek is igen sok ellenesége volt. Oly okokkal érveltek elene, hogy ez csak mosolyt kelthet ma már. Példa erre a Kölnische Zeitungnak 1819 március 28-án írt következő közölménye:

Minden utcai világítás feltétlenül mellőzendő. Első sorban is kártozatos dolog az isteni rendelkezésekbe való gyarló emberi beavatkozás. A világrendnek lyetén megbotgatása valóságos nagy és merénylet, mert, hiszen az éjnek a sötétséget rendelte a Mindenható.

Jogi okok is ellene szólnak a gázvilágításnak. Ez eiső sorban is költséges passzió s jogtalanság ennek a világításnak költségeit adókat behajtani s ez adókkal olyanokat is sújtanak, akiknek nem kell a világítás, vagy épen olyanokat, akiknek érdekeivel egyenesen ellenkezik.

Egészségügyi szempontok is ellene szólnak — érvel tovább a régi újság — a gáparólgás káros az egészségre.

„Erdősi okokból” se volna megengedhető a gázvilágítás, mert így uton-módon világozásban fog végbemenni az erkölcsetlen utcai élet.

Közbiztonsági okokból is aggályos, mert a világozás az éjben a lovakat megijeszti, a tolvajokat ellenben vakmerővé teszi. (No ez feltétlenül nem igaz!)

Államgazdasági szempontból is káros, mert külföldre sok pénz vándorol ki gázanagért.

Sőt ártalmas a népelekre is, mert a sötét éjszakában lehetett eddig illuminációkat rendezni a hazafias szellem ápolására, de az ilyen állandó quasi illuminációkban nem lehet többé.

Ilyen okokkal támadták meg annak idején a gázvilágítás harcosait. A mai ember mosolyra kényszerít ezek a nagykepi okoskodások.

— A nagyderdi gyűgyűrdő. Hányan vannak városunkban is, akik elmeinek hidegvíz kurara messze idegenbe, Tengerpart alá, hol a hidegvízgyűgyűrdő ép úgy használhatók a Nagyerdőn, hol a vizgyűgyűrdő minden modern eszköze, a fűrdőbélő elismert szak-tudomány, lelkiismeretes gyűgyűrdősele rendelkezésekre áll. A fűrdőbélő Balkányi Ede dr. főorvos a legnagyobb aldozatossággal tartja fenn a fűrdőt, nagy költséggel felszerelte azt a modern higiénia minden eszközeivel oly esőcső áron kurditathatja magát mindenki, mint sehol a világon. A víz alkalmazása gyűgyűrdőkre, hőmérők, alak- és időtartam tekintetében oly sok változtatásig enged, hogy azt a legkülönbözőbb betegségeknek eredményel alkalmazhatjuk. Általában a vizgyűgyűrdő edzőleg, éltetőleg és erősítőleg hat. Az anvacsere fokozódása, az idegrendszernek kedvező befolyásolatlansága által a beteg szerveknek megváltozott működésük idézték elő. Sem fiatalja, sem örege nem zarándok ki a hidegvízgyűgyűrdő alá. A fiatal szervezet erőteljesebben fejlődik és gyarapszik mellette, míg a magasabb korban a hanyatló erőköt feléliket és a lassan működő szerveket felrészíti. Eredmény-nyel alkalmazható tehát a vizgyűgyűrdő és annak különféle alakja: 1. Súlyos betegségek utáni elgyengülésének. 2. Erősödési és edzési szempontból, a légzőszerveknek hurto állapotba való hajlamánál. 3. Táplálkozási zavarnál, u. m. vészerényesség, sápkór, kövérség, kövszény, görvőkörv és cukorvizelésnél. 4. Gyomor-, bél- és májbetegségeknek. 5. Vérkeringési zavarnál, vértőlalanság és aranyeres

bántalmaknál. 6. Rheuma- és idegbántalmaknál. 7. Az idegrendszer megbetegedéseivel, a neurastheniával, ennek sokoldala jelenségeivel, a mint: fejfájás, szédülés, fejnagyos, levertség, szellemi és testi kimerültség, álmatlanság, asthma, idegjes szivbántalmak, a gyomor-, bél- és nemi szervek neurastheniájánál, hysteriánál, Basadow-féle betegségnél, erősek és hideges állapotoknál. — A nagyderdi hidegvízgyűgyűrdő modern és czeszlerű berendezése, fekvése és kitűnő puha vize föltötte alkalmas tényező a vizkúrának sikeres használatára. Fővárosi szakértői személyzet végzi a teendőköt, az árak mérsékelték. Orvosi felügyelet. Az intézet egész nap nyitva felfűgyűrdő: d. e. 9 óráig és d. u. 5–8 óráig; nőkek: d. e. 9 órától d. u. 5 óráig Kiki keresse meg elvesztett egészségét a nagyderdi hidegvízgyűgyűrdőnél

— ELADÓ BOR. Érmelleki, diószegi az ezernyolczszáznyolcvanas évekből, mintegy 50 hektoliter, valamint 1903. és 1904. évi ugyanottani rizling 20–25 hektoliter eladó. Medgyaszay Miklós árvaszéki ülnöknél (városház I. em. 23 ajtó).

Szerkesztői üzenetek.

Aggódó. Nem oszthatjuk aggodalmát, mert elvégre is egy olyan nagy munkát a kiépítése nagy megmondhat kíván. Inkább várjunk, sem hogy tökéletlen valamin hozunk létre. A köziratot elöttük, méltóztatásuk veled rendelkezni.

Ö. I. Csáktornya. Szives levélét véve, utána néstem a dolgnak, de az örök családrol semminem feljegyzést nem találtam leltárunkban. Legjobb volna a lelezi konventhen fordulni felvilágosításért. Méltóztatásuk egy kérdést tartalmazó ajánlott levelet küldeni és utalványon 10 koronát. Feleletet követlenül fog kapni.

Szeged. A kérdéses dolgnak összehasonlítását nem kívánunk tenni, mert az az öök hátrányára ütne ki. Mi meg vagyunk elégedve a magunk általainál és olyanokra nem vagyunk, amit csak az adózó polgárok roppant megterhelhetőségével tudnánk létrehozni.

Sz. K. Semmi esetre sem tartozik az ilyen ügy a nyilvánosság elé. Ha majd a hivatalos vizsgálat során kiténik, hogy a gyanta beállítását nyert, vagy pedig — amit szeretünk hinni — az egész csak bosszu műve, akkor hozzá szólnak a dolgozó, mert az egyik esetben beleegésztünk a seprést elfűgyűrdő, a másikon pedig az ártatlanul meghurotoltnak a föll érveleg elégtételt adni. Mi is hallottuk az esetet, de vakon nem közölünk semmit.

ad. 3833.
ad. 1906. m. h. sz.

Hirdetmény.

Debrecen sz. kir. város utain elűltetve levő eperfűknak az 1907. évben szükséges gondozására zárt ajánlati verseny-tárgyalás hirdettk.

A pályázati feltételek a városi mérnöki hivatalban (Simonffy-ú. 2/6. II. em.) a hivatalos órák alatt (d. e. 8–1-jg.) megtekinthetők s ugyanott a szükséges felvilágosítások megadtnak.

Ajánlattevők f. 1907. év február hó 12-én déli 12 óráig 200 korona bánatpenzt kötelesek letenni készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirokban.

Az írásbeli zárt ajánlatok f. 1907. év február hó 13. d. e. 10 óráig a pályamsteri hivatalhoz nyujtandók be, s ugyanazon nap d. e. 11 órákor a városház nagy termében nyilvánosan bontatnak fel.

A pályázatra nézve mindenekben a pályázati feltételek az irányadók.

Debrecen, 1907 január hó 24-én. Városi tanács.

84.
1907. szám.

Árverési hirdetmény.

Debrecen sz. kir. város Tanácsa ezenek közhírré teszi, miszerint a város tulajdonát képező — mipepérsi országot és közraktár között és jelenleg Horváth János debreceni lakos által bérelt 1 hold 417 négyyszögöl földterület, továbbá a homokkert és az államasuti pályatek között fekvő föld faraktár helyek, melyek jelenleg Stark Márton bérletében állanak a f. évi február hó 6 ik napján délelött 9 órákor a városháza nagytermében tartandó nyilvános árverésen haszonbérbe adatni fognak, amely árverésre az árverőni szándékoznak azon értesítéssel hivtnak meg, hogy az árverési feltételek a városi számvévi hivatalnál megtekinthetők s a kiküldési ár 10%, a az árverés foganat-sításával megbizottak kezébe készpénzben lefizetend.

Debrecen, 1907 január hó 24. A városi tanács.